

SVETOVALNO DELO OBMOČNIH KNJIŽNIC

*STROKOVNA
IZHODIŠČA ZA
USMERJANJE
SVETOVALNEGA DELA
SVETOVALNIH SLUŽB
V OBMOČNIH
KNJIŽNICAH*

Vsebujejo izhodišča za usmerjanje svetovalnega dela v območnih knjižnicah. Predstavljene so različne metode, potrebna strokovna usposobljenost zaposlenih in kompetence. Opredeljeno je tudi spremljanje opravljenega svetovalnega dela na območjih OOK.

Ljubljana
Narodna in univerzitetna knjižnica,
Center za razvoj knjižnic,
2012

Naslov: Svetovalno delo območnih knjižnic : strokovna izhodišča za usmerjanje svetovalnega dela svetovalnih služb v območnih knjižnicah

Na pobudo direktorjev OOK pripravila delovna skupina v sestavi:

Milena BON, Narodna in univerzitetna knjižnica

Marjan GUJTMAN, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport

mag. Irena ODER, Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika, Ravne na Koroškem

Založila: Narodna in univerzitetna knjižnica

Odgovorna: Mateja Komel Snoj

Ljubljana, 2012

Publikacija je brezplačna.

Na 48. seji Nacionalnega sveta za knjižnično dejavnost, dne 14. 5. 2012, je bilo podano pozitivno mnenje k Svetovalnemu delu območnih knjižnic: strokovna izhodišča za usmerjanje svetovalnega dela svetovalnih služb v območnih knjižnicah.

Dostopno na spletni strani CeZaR: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

027.081

BON, Milena

Svetovalno delo območnih knjižnic [Elektronski vir] : strokovna izhodišča za usmerjanje svetovalnega dela svetovalnih služb v območnih knjižnicah / pripravila delovna skupina v sestavi Milena Bon, Marjan Gujtmán, Irena Oder. - Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2012

Način dostopa (URL): <http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/>

ISBN 978-961-6551-40-3 (pdf)

1. Gujtmán, Marjan 2. Oder, Irena

258980864

KAZALO

1	Uvod	5
2	Pravne podlage za izvajanje dejavnosti svetovalnih služb in financiranje izvajanja posebnih nalog območnih knjižnic	6
3	Strokovna pomoč knjižnicam območja	7
	3.1 <i>Cilji strokovne pomoči knjižnicam območja</i>	7
	3.2 <i>Nacionalna knjižnica</i>	7
	3.3 <i>Osrednje območne knjižnice</i>	8
	3.4 <i>Obseg obveznosti območnih knjižnic pri izvajanju strokovne pomoči knjižnicam širšega območja</i>	9
4	Svetovalno delo	10
5	Svetovalni odnos	11
6	Svetovalna služba	12
	6.1 <i>Strategija razvoja svetovalne službe</i>	12
	6.2 <i>Sestava svetovalne službe</i>	13
	6.3 <i>Strokovno izpopolnjevanje</i>	14
7	Svetovallec za izvajanje posebnih nalog območne knjižnice	14
	7.1 <i>Pogoji za zasedbo delovnega mesta svetovalca</i>	15
	7.2 <i>Kompetence svetovalca</i>	15
8	Metode in oblike svetovalnega dela	16
	8.1 <i>Individualne oblike svetovalnega dela</i>	16
	8.2 <i>Skupinske oblike in metode svetovalnega dela</i>	16
	8.2.1 <i>Delovne skupine</i>	17
	8.2.2 <i>Frontalno usposabljanje</i>	17
	8.2.3 <i>Usposabljanje na strokovnih delavnicah</i>	17
	8.2.4 <i>Organizacija območnih posvetov</i>	18
9	Etične smernice v svetovanju	18
10	Spremljanje svetovalnega dela	19
11	Priloge	20
	11.1 <i>Priloga 1: Območja OOK z osrednjimi knjižnicami in pripadajočimi občinami</i>	20
	11.2 <i>Priloga 2: Območja OOK, območne knjižnice s sedežem in številom osrednjih knjižnic v območni mreži</i>	20
	11.3 <i>Priloga 3: Mreža splošnih knjižnic v Sloveniji</i>	21
12	Viri	28

KAZALO TABEL

TABELA 1: PRIMERI ANALIZ	9
TABELA 2: STROKOVNI DELAVCI V SVETOVALNI SLUŽBI ZA IZVAJANJE POSEBNIH NALOG OBMOČNE KNJIŽNICE – PRIMER RAZPOREDITVE PO DELEŽIH DELOVNEGA ČASA OZ. PO EKVIVALENTU POLNE ZAPOSLOTITVE	14
TABELA 3: OBMOČJA OOK, OBMOČNE KNJIŽNICE S SEDEŽEM IN ŠTEVILOM OSREDNJIH KNJIŽNIC V OBMOČNI MREŽI.....	20
TABELA 4: OBMOČJA OOK, OBMOČNE KNJIŽNICE IN OBČINE S ŠTEVILOM PREBIVALCEV (POTENCIALNIH UPORABNIKOV)	21

KAZALO SLIK

SLIKA 1: KNJIŽNIČNA OBMOČJA DESETIH OOK Z OSREDNJIMI KNJIŽNICAMI IN PRIPADAJOČIMI OBČINAMI	20
--	----

1 UVOD

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (2003) skladno z Zakonom o knjižničarstvu (v nadaljevanju: Zakon) ureja izvajanje štirih posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic (v nadaljevanju: območna knjižnica ali OOK). Te naloge so dodane območnim knjižnicam poleg izvajanja nalog osrednjih splošnih knjižnic. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (2003) pa je v prilogi določil mrežo splošnih knjižnic v Sloveniji in mrežo območja, za katera območne knjižnice izvajajo posebne naloge.

Območna knjižnica je splošna knjižnica, ki skladno s 27. členom Zakona, Pravilnikom o pogojih za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe in Pravilnikom o osrednjih območnih knjižnicah (v nadaljevanju: Pravilnik) in v soglasju s svojim ustanoviteljem izvaja posebne naloge za svoje širše območje. Območna knjižnica strokovno povezuje splošne knjižnice v knjižnično mrežo, s čimer zagotavlja koordiniran razvoj knjižnične dejavnosti na območjih, določenih v Prilogi 1 Pravilnika o pogojih za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Tabela 3).

Strokovna pomoč knjižnicam območja je med najbolj zahtevnimi nalogami, ki jo po Pravilniku izvajajo območne knjižnice na podlagi strokovnih izhodišč, ki jih pripravi nacionalna knjižnica. Območna knjižnica lahko to nalogo učinkovito izvaja le po predhodno izdelanih različnih raziskavah in analizah okolja, stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti na svojem območju, razvojnih potreb glede informacijske tehnologije za posamezno območje in razvejanosti občinskih ter medobčinskih knjižničnih mrež. Strokovna pomoč knjižnicam vključuje vsebinsko opredelitev in izbor projektov ter sodobnih informacijskih storitev za uporabnike, izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva za potrebe knjižnic območja, sodelovanje s šolskimi knjižnicami območja pri skupnem razvoju bibliopedagoških dejavnosti za učence in dijake ter spodbujanju e-vključenosti različnih skupin prebivalstva (starejši, brezdomci ...). Poleg naštetega strokovna pomoč knjižnicam vključuje še opredelitev ciljev, koordinacijo ali izvedbo knjižničnih storitev za posebne skupine uporabnikov, sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami in opredelitev ciljev, koordinacijo ali izvedbo mednarodnega sodelovanja na območju OOK.

Strokovna pomoč je pogosto široko in zelo različno interpretirana naloga območne knjižnice. V izvajanju te posebne naloge se v praksi med knjižnicami kažejo največje razlike, predvsem zaradi neenotnega razumevanja vsebine in obsega naloge, ki ne zajema samo občasnega sprotnega odgovaranja na vprašanja knjižnic in obveščanja knjižnic o novih storitvah v območni knjižnici. Območne knjižnice so namreč opredeljene kot aktiven dejavnik usmerjanja in pospeševanja razvoja bibliotekarske stroke, zato s posebnimi oblikami strokovnega in raziskovalnega dela v knjižničarsko prakso nenehno implementirajo nova teoretična spoznanja, s čimer pomembno prispevajo h kakovosti in raznolikosti knjižničnih storitev.

Priporočila za usmerjanje svetovalnega dela predstavljajo strokovna izhodišča za delo ustreznih strokovnih delavcev v svetovalni službi za opravljanje zakonsko določenih posebnih nalog območne knjižnice, v okviru katerih na svojem območju partnersko utrjujejo in razvijajo strokovnost, organiziranost, povezanost in enotnost knjižničarske stroke ter ob upoštevanju posebnosti svojega okolja uresničujejo učinkovito izvajanje knjižnične dejavnosti.

Namen priporočil je prikazati izhodišča za usmerjanje svetovalnega dela v območnih knjižnicah: od različnih metod, potrebne strokovne usposobljenosti zaposlenih in njihovih kompetenc do spremljanja opravljenega svetovalnega dela na območjih.

Naloga nacionalne knjižnice je, da v okviru finančnih možnosti in na osnovi podatkov, ki jih posredujejo območne knjižnice, usmerja pripravo strokovnih izhodišč za svetovalno delo. Koordinira dejavnost svetovalnih služb območnih knjižnic, predlaga skupne projekte in nove storitve, ki se bodo izvajali na posameznih območjih ali s sodelovanjem več območij, poroča o izvajanju dejavnosti po območjih in za celo državo, vodi statistične preglede dejavnosti za potrebe države in jih analizira za razvojne potrebe knjižnične dejavnosti. Organizira in vodi strokovno usposabljanje za svetovalno delo.

Razvoj posebnih nalog območnih knjižnic v obdobju od leta 2003, med njimi zlasti izvajanje naloge nudenja strokovne pomoči knjižnicam z območja, zahteva nov razvojni korak tudi pri sistematičnem spremljanju kakovosti izvajanja te naloge.

2 PRAVNE PODLAGE ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI SVETOVALNIH SLUŽB IN FINANCIRANJE IZVAJANJA POSEBNIH NALOG OBMOČNIH KNJIŽNIC

Zakon v 27. členu določa, da osrednja območna splošna knjižnica, ki na podlagi pogodbe s pristojnim ministrstvom, v soglasju s svojim ustanoviteljem, opravlja posebne naloge za širše območje:

- zagotavlja povečan in zahtevnejši izbor knjižničnega gradiva in informacij;
- nudi strokovno pomoč vsem knjižnicam s svojega območja;
- koordinira zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za svoje območje;
- usmerja izločeno knjižnično gradivo s svojega območja.

Sredstva za izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic zagotavlja pristojno ministrstvo na podlagi 55. člena Zakona.

Pravilnik o pogojih za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe določa pogoje za območne knjižnice in območno mrežo splošnih knjižnic v *Prilogi 1: Mreža splošnih knjižnic v Sloveniji*. Ker se je le-ta od objave navedenega pravilnika spremenila, je mreža v *Prilogi 2* posodobljena na stanje 1. 1. 2011.

Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah ureja izvajanje posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic, njihovo financiranje in kadre za izvajanje posebnih nalog.

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo v 31. členu določa način financiranja javnih zavodov.

Financiranje nalog območnih knjižnic je predmet neposrednega poziva v skladu s 27. členom *Zakona*.

Pristojno ministrstvo vsako leto pozove vse območne knjižnice k predložitvi programov dela in finančnih načrtov za izvajanje posebnih nalog.

Višina sredstev, namenjena financiranju posebnih nalog območnih knjižnic za posamezno leto, je določena z letnim državnim proračunom. Pristojno ministrstvo v neposrednem pozivu določi okvirno letno višino razpoložljivih sredstev, določi tudi, da bodo finančna sredstva za izvedbo nalog dodeljena vsaki od desetih območnih knjižnic, in sicer glede na strokovno presojo programa in finančnega načrta, pri čemer upošteva:

- vlogo območnih knjižnic, opredeljeno v *Zakonu*;
- naloge, določene v *Pravilniku*;
- prioritete aktualnega nacionalnega programa za kulturo za področje knjižnične dejavnosti;
- navodila in kriterije, navedene v dokumentaciji neposrednega poziva.

3 STROKOVNA POMOČ KNJIŽNICAM OBMOČJA

3.1 Cilji strokovne pomoči knjižnicam območja

Cilji strokovne pomoči knjižnicam območja so:

- učinkovit in strokoven razvoj splošnih knjižnic na območju OOK;
- funkcionalna ureditev knjižnične mreže;
- kakovostna dostopnost knjižnične dejavnosti;
- uspešno sodelovanje med knjižnicami;
- partnersko povezovanje z drugimi ustanovami na območju OOK.

3.2 Nacionalna knjižnica

Pravilnik v 7. členu določi usklajevanje strokovnega delovanja območnih knjižnic s smernicami in navodili nacionalne knjižnice, v 8. členu določi nacionalno knjižnico, da usmerja strokovno delo svetovalnih služb v območnih knjižnicah, v 15. členu pa strokovno koordinacijo izvajanja domoznanske dejavnosti.

Nacionalna knjižnica usmerja strokovno delo svetovalnih služb v območnih knjižnicah in koordinira izvajanje domoznanske dejavnosti v okviru svoje redne dejavnosti, tako da:

- koordinira dejavnosti svetovalnih služb v območnih knjižnicah;

- vodi statistične preglede dejavnosti za celotno državo;
- analizira statistične podatke po območjih za potrebe razvoja dejavnosti;
- poroča o izvajanju dejavnosti po območjih in za celotno državo;
- organizira in vodi strokovno usposabljanje za svetovalno delo;
- določa merila za izbor publikacij in člankov za potrebe slovenske bibliografije;
- določa merila za hranjenje gradiva.

Na osnovi dodatnega financiranja nacionalna knjižnica opravlja še naslednje dejavnosti:

- pripravlja strokovna izhodišča;
- predlaga skupne projekte;
- analizira izpeljane projekte;
- analizira predloge projektov in novih storitev na posameznih območjih ali s sodelovanjem več območij;
- evidentira zbirke domoznanskega gradiva v državi in jih statistično predstavlja;
- izvaja normativno kontrolo avtorjev in gesel za potrebe domoznanske dejavnosti.

Sprejema tudi strokovna navodila za usmerjanje izločenega gradiva (dostopno na http://www.nuk.uni-lj.si/dokumenti/pdf/navodilo_izlocanje_gradiva.pdf).

3.3 Osrednje območne knjižnice

»Če želijo knjižnice uspešno izpolnjevati svoje poslanstvo, morajo dobro poznati svoje okolje, vse spremembe, ki se v njem dogajajo, in se znati odzivati na te spremembe. Z dobrim poznavanjem okolja, osnovanimi na analizi okolja, lahko knjižnica tudi lažje definira svoje prednosti in slabosti.« (Rampih, 2009)

Območne knjižnice so nosilke razvoja knjižnične dejavnosti na svojem območju, zato za uresničevanje tega cilja in na podlagi zakonsko določenih nalog organizirajo **svetovalno službo** za izvajanje strokovne pomoči splošnim knjižnicam na širšem¹ območju OOK².

Strokovna pomoč osrednjim knjižnicam na območju osrednje območne knjižnice (v nadaljevanju območje OOK³) je sistematično in koordinirano usklajevanje razvoja knjižnične

¹**Širše območje OOK** (4. člen *Pravilnika o osrednjih območnih knjižnicah* UL RS 88/03) je območje izven medobčinske mreže knjižnice, ki izvaja posebne naloge OOK. To območje pokrivajo osrednje splošne knjižnice, ki jih OOK strokovno povezuje v območno mrežo in zanje izvaja omenjene štiri posebne naloge in (*Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe*, Priloga 1: Mreža splošnih knjižnic v Sloveniji). Primer območne knjižnice: Osrednja knjižnica Celje (št. prebivalcev - Vir: SURS, 2011).

Preb. stanje 1. 1. 2011 (SURS)	Območje OOK	Osrednja območna knjižnica	Število prebivalcev območja OOK	Število prebivalcev širšega območja OOK	Število prebivalcev ožjega območja OOK (njena medobčinska mreža knjižnic)
1.	Celjsko	Osrednja knjižnica Celje	303.948	240.456	63.492

²**Območje osrednje območne knjižnice (OOK)** je geografsko območje, na katerem za območje pokrajine ali dela pokrajine opravlja posebne naloge osrednja območna knjižnica v skladu s 27. členom *Zakona o knjižničarstvu* (UL RS 87/01, 96/02) in *Pravilnikom o osrednjih območnih knjižnicah* (UL RS 88/03) ter *Pravilnikom o pogojih za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* (UL RS 73/03, 70/08). V Sloveniji je deset območij OOK: 1. Celjsko 2. Dolenjsko 3. Gorenjsko 4. Goriško 5. Koroško 6. Obalno-kraško 7. Osrednjeslovensko 8. Pomursko 9. Spodnjepodravsko območje in 10. Štajersko. Območje je določeno v *Prilogi 1 Pravilnika o pogojih za opravljanje knjižnične dejavnosti kot javne službe* (2003), Mreža splošnih knjižnic v Sloveniji.

dejavnosti v partnerskem sodelovanju knjižnic na območju OOK. S svetovalno službo zagotavlja območna knjižnica prenos mnenj, spoznanj in dosežkov med nacionalno knjižnico, območnimi in osrednjimi knjižnicami ter tudi med delovnimi skupinami, ki se, glede na potrebe, oblikujejo za izvedbo posameznih nalog, projektov ...

3.4 Obseg obveznosti območnih knjižnic pri izvajanju strokovne pomoči knjižnicam širšega območja

Strokovno pomoč območne knjižnice opredeljujeta 9. in 10. člen *Pravilnika* in obsega:

- svetovalno delo, ki temelji na uveljavljenih in dogovorjenih strokovnih stališčih;
- vsebinsko opredelitev in izbor projektov, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi;
- vsebinsko opredelitev sodobnih informacijskih storitev za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi;
- analizo stanja razvitosti in potreb knjižnične dejavnosti v okviru območja OOK;
- opredelitev razvojnih potreb glede informacijske tehnologije za območje OOK;
- sodelovanje s splošnimi knjižnicami na območju OOK pri razvoju občinskih ter medobčinskih knjižničnih mrež;
- izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva;
- sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju OOK in skupen razvoj bibliopedagoških dejavnosti za učence in dijake;
- opredelitev ciljev, koordinacijo in izvedbo knjižničnih storitev za posebne skupine uporabnikov;
- sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami;
- opredelitev ciljev, koordinacijo in izvedbo mednarodnega sodelovanja na območju;
- usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v splošnih knjižnicah na svojem območju.

Območna knjižnica izvaja svetovalno dejavnost na osnovi rezultatov analiz in zbiranja informacij o območju OOK (Tabela 1).

Tabela 1: Primeri analiz

	vrsta
1.	ANALIZE OBMOČJA OOK (okolje, ustanove, prometna ureditev, informacijske storitve, gospodarsko, naravno, tehnološko, politično-pravno in družbeno okolje ...)
2.	STANJE RAZVITOSTI IN POTREB KNJIŽNIČNE DEJAVNOSTI NA OBMOČJU OOK
3.	SODELOVANJE Z OSREDNJIMI KNJIŽNICAMI NA OBMOČJU OOK

Metodološke osnove spremljanja, razvijanja in odzivnosti knjižnic na območju OOK izdelajo območne knjižnice skupaj z nacionalno knjižnico. Dinamiko izdelave posameznih analiz določijo območne knjižnice v sodelovanju z nacionalno knjižnico.

Izdelava analiz temelji na osnovi enotne metodologije vseh območnih knjižnic. Rezultati analiz predstavljajo izhodišče za različne aktivnosti pri uresničevanju zastavljenih ciljev (načrtovanje deleža porabljenega časa za posamezno aktivnost, določitev prioritarnih nalog v letnem programu dela itd.).

Ugotovitve, pridobljene z analizami, območna knjižnica dopolni s predlogi za razvoj in pri tem zagovarja kakovost, dolgoročne učinke in upravičenost stroškov.

4 SVETOVALNO DELO

Namen svetovalnega dela območne knjižnice je koordiniran razvoj knjižnične dejavnosti na območju OOK. Poslanstvo območnih knjižnic je v soustvarjanju takšnega nacionalnega knjižničnega sistema, ki bo omogočal vsem državljanom Slovenije enakopraven dostop do informacij. Svetovalno delo je permanentna dejavnost, s katero se bodo uresničili nameni in ne servis, ki naj bi interventno priskočil na pomoč le ob različnih problemih in težavah.

Svetovalno delo v območni knjižnici je zaradi kompleksne povezanosti strokovnih knjižničarskih vprašanj že v svoji zasnovi interdisciplinarne narave, zato je pri njegovem izvajanju pomembno timsko sodelovanje strokovnih delavcev, zaposlenih v svetovalni službi območne knjižnice. Sodelovanje med strokovnimi delavci temelji na vzajemni podpori, vzpostavljanju in ohranjanju strokovnih različnosti ter posebnosti in ne na izključevanju ali stapljanju razlik.

Svetovalno delo temelji na načelih etičnega kodeksa knjižničarjev in:

- partnerskega odnosa z uporabniki storitev;
- delovanja v korist uporabnikov in strokovnih delavcev;
- sprotnega in stalnega odzivanja na potrebe knjižnične stroke;
- spodbujanja notranjega razvoja;
- timskega pristopa in interdisciplinarnosti v pripravi, izvedbi in evalvaciji storitev;
- spoštovanja strokovne avtonomnosti in osebne ter strokovne integritete vodstvenega oziroma strokovnega delavca.

Osnova svetovalnega dela so uveljavljena izhodišča knjižničarske stroke, strateški cilji in **letni program izvajanja** posebnih nalog v skladu s 27. členom *Zakona*.

Znotraj letnega programa izvajanja posebnih nalog območna knjižnica opredeli **naloge strokovne pomoči** knjižnicam območja OOK, predvsem:

1. glavne prioritete razvoja knjižnic na območju OOK;
2. vsebino in obseg strokovne pomoči knjižnicam območja OOK;
3. dostopnost strokovne pomoči knjižnicam območja OOK;
4. standard strokovne pomoči knjižnicam območja OOK.

Cilji svetovalnega dela so nadgradnja strokovnih znanj knjižničarjev, izgradnja kakovostnih knjižničnih zbirk, ustrezna razširjenost knjižnične mreže in sodobna tehnološka opremljenost splošnih knjižnic, kar bi prispevalo k večji učinkovitosti splošnih knjižnic pri zadovoljevanju informacijskih, izobraževalnih, kulturnih in sprostitvenih potreb prebivalcev, z izkazanimi učinki v večjem številu včlanjenih prebivalcev širšega območja ter večji in kakovostni uporabi knjižnic na območju OOK, njihovega gradiva in storitev.

Predmet svetovalnega dela je koordinirano načrtovanje dejavnosti v okviru knjižnične dejavnosti, ki so skupnega pomena za območje OOK, kot npr.:

- spodbujanje enakomernega razvoja knjižnic na območju OOK;
- usklajeno delovanje knjižničnega informacijskega sistema;
- izboljšanje organiziranosti, učinkovitosti in uspešnosti knjižnic;
- spodbujanje sodelovanja med knjižnicami in drugimi organizacijami na območju OOK;
- ugotavljanje razvojnih potreb glede IKT na območju OOK;
- spodbujanje k uvajanju novih oblik dela, poslovanja in tehnologije (inovativnost);
- izboljšanje promocije dela splošnih knjižnic na območju OOK.

Učinkovitost svetovalnega dela temelji na povezovanju in sodelovanju knjižničarske stroke in povezovanju drugih raznovrstnih strokovnih znanj s knjižničarsko stroko.

Uporabniki svetovalnega dela so:

- knjižnice na širšem območju OOK;
- ustanovitelji, financerji, pogodbeni partnerji;
- zunanji partnerji;
- drugi.

Poslovodni organ zagotovi zaposlitev strokovno visoko usposobljenega knjižničnega delavca (v nadaljevanju svetovalca) za učinkovito opravljanje svetovalnega dela območne knjižnice.

Strokovni delavci v svetovalni službi območne knjižnice sprti **dokumentirajo** svoje delo in o izvajanju posebnih nalog letno poročajo pristojnemu ministrstvu ter nacionalni knjižnici.

5 SVETOVALNI ODNOS

Svetovalni odnos je poseben strokovni odnos, ki temelji na dogovoru z vsakim posameznim partnerjem. Svetovalca si preko svetovalnega odnosa s posebno strokovno držo⁴ prizadeva vzpostaviti, razvijati in vzdrževati ustvarjalno soočenje in sodelovanje vseh partnerjev v procesu pomoči in/ali sodelovanja. V strokovnem pogledu je svetovalca pri svojem delu avtonomen. Če svetovalno delo v območni svetovalni službi opravlja več strokovnih delavcev

⁴Izraz (angl. attitudes) ima v različnih kontekstih lahko raznolike pomena: odnos, pogled, vidik, mišljenje, ravnanje, prepričanje, stališče, usmerjenost, mnenje ipd. Za uspešen proces svetovanja je zelo pomembno, da svetovalca v svetovalnem odnosu s svojo strokovno držo vzbuja občutja zaupanja in varnosti (pogoj za uspešen začetek svetovalnega procesa), da partnerjeva stališča obravnava resno in dovoli, da izrazi nestrinjanje z njegovimi prepričanji (pogoj za uspešno medsebojno sodelovanje v svetovalnem procesu) in da proces svetovanja vodi v smer temeljitega razreševanja problematike.

z različnim strokovnim profilom, strokovno avtonomno ravnanje zavezuje vsakega posameznega svetovalca. Svetovalec v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo opravlja svetovalno delo celostno in kompleksno. To pomeni, da se pri svojem delu ne omejuje na individualiziran pristop, ki bi izključeval sistemski vidik problematike. Z vidika strokovne avtonomnosti, celostnega in interdisciplinarnega pristopa je za svetovalca pomembno sodelovanje s strokovnimi delavci osrednjih knjižnic, nacionalne knjižnice in drugih ustreznih ustanov.

6 SVETOVALNA SLUŽBA

6.1 Strategija razvoja svetovalne službe

Strategija razvoja svetovalne službe območnih knjižnic temelji na sprejeti viziji in poslanstvu območnih in osrednjih knjižnic območja ter sodobnih trendih v knjižničarski stroki, ki jo opredeljuje pet usmerjevalnih in med seboj povezanih področij delovanja (pov. po <http://www.zrss.si/default.asp?link=predmet&tip=41&pID=166&rID=1477>):

1. Razvijanje kakovostnega svetovalnega dela

- povezovanje in partnersko sodelovanje za skladen in kvalitativen razvoj širšega območja z upoštevanjem raznolikosti;
- oblikovanje konceptualnih rešitev, namenjenih napredku in udejanjanju v praksi;
- kandidiranje na razpisane projekte.

2. Razvijanje in širjenje dobre prakse

- razvijanje sodobnih oblik svetovanja za razvoj novih storitev;
- učinkovita strokovna podpora knjižnicam območja pri prenosu novih znanj v prakso;
- povezovanje znanja pri sodelovanju in oblikovanju primerov dobre prakse na različnih ravneh;
- presojanje kakovosti udejanjanja dobre prakse;
- učinkovita strokovna podpora knjižnicam območja pri prevzemanju lastne odgovornosti za razvoj in za kakovost knjižničnih storitev na način, da se poveča njihova avtonomija in avtonomija posameznega strokovnega delavca v njej.

3. Razvijanje inovativnosti in inovativnega okolja

- spodbujanje strokovnih delavcev k uvajanju novih oblik dela, poslovanja in uporabe novih tehnologij;
- spremljanje učinkov uvedenih novosti v območni mreži;
- seznanjanje pristojnih ministrstev, lokalnih skupnosti in drugih subjektov o kakovostnih novostih.

4. Povezovanje prakse s teorijo in zakonodajo

- priprava strokovnih analiz;
- implementacija novih teoretičnih, zakonskih in strokovnih rešitev;
- redno izobraževanje, seznanjanje z zakonskimi novostmi ter novostmi stroke.

5. Razvijanje in izboljševanje pogojev delovanja

- izboljševanje kulture dela v knjižnicah in spodbujanje osebnega ter profesionalnega razvoja kadrov;
- povečevanje sodelovanja z drugimi podobnimi institucijami.

6.2 Sestava svetovalne službe

Območna knjižnica vzpostavi **svetovalno službo** v skladu z 8. členom *Pravilnika*. Ustrezni strokovni delavci z najmanj univerzitetno izobrazbo in ustreznimi izkušnjami za izvajanje posebnih nalog območne knjižnice v svetovalni službi, skladno z 19. členom *Pravilnika*, nudijo strokovno pomoč oz. svetujejo na področjih:

- bibliografske obdelave gradiva;
- posredovanja informacij;
- svetovanja pri organizaciji knjižnične mreže;
- organizaciji in vzdrževanju računalniškega sistema;
- koordinaciji domoznanske dejavnosti - zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva in
- izločanju gradiva.

Za izvajanje posebnih nalog v svetovalni službi območna knjižnica skrbno izbere ustrezne strokovne delavce glede na vrsto nalog, ki jih bo delavec opravljal in glede na določen obseg potrebnih delovnih ur za svetovanje pri posameznih posebnih nalogah.

Za učinkovit razvoj knjižnične mreže in knjižničnih storitev na območju OOK naj ima vsaka knjižnica v svetovalni službi zaposlenega **svetovalca** (100 %).

Na podlagi načrtovanega obsega izvajanja posebnih nalog v letnem programu izvajanje drugih posebnih nalog strokovne pomoči v svetovalni službi razdeli med ustrezne strokovne delavce v deležu zaposlitve (EPZ)⁵, skladno z delovnopravno zakonodajo.

Deleži zaposlitve ustreznih strokovnih delavcev v območni knjižnici so odvisni od več dejavnikov. Predvsem pa temeljijo na ugotovitvah analiz in potreb osrednjih knjižnic na območju OOK. Primer razdelitve po deležih je prikazan v tabeli (Tabela 2).

⁵Ekvivalent polne zaposlitve (EPZ) je prikaz števila polno zaposlenih delavcev v primeru, ko so v knjižnici zaposleni delavci s krajšim delovnim časom.

Primer: V knjižnici delajo trije delavci. Dva od njih delata na izvajanju posebnih nalog območne knjižnice četrtno delovnega časa, eden pa polovični delovni čas. Ekvivalent polne zaposlitve je torej en delavec ($0,25 + 0,25 + 0,50 = 1$).

Tabela 2: Strokovni delavci v svetovalni službi za izvajanje posebnih nalog območne knjižnice – primer razporeditve po deležih delovnega časa oz. po ekvivalentu polne zaposlitve

strokovni delavci za potrebe izvajanja posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic	delovno mesto	delež za izvajanje posebnih nalog območnih knjižnic v odstotkih	Število v EPZ
svetovanje	bibliotekar	100	1
bibliografska obdelava gradiva	bibliotekar	20	0,20
posredovanje informacij	bibliotekar	20	0,10
organizacija in vzdrževanje računalniškega sistema	informatik	90	0,90
koordinacija domoznanske dejavnosti	bibliotekar	60	0,60
izločanje gradiva	bibliotekar	10	0,20
skupaj vsaj		300	3

6.3 Strokovno izpopolnjevanje

Ustrezni strokovni kadri v svetovalni službi območja se izobražujejo vsaj v minimalnem, zakonsko določenem obsegu, in v skladu s programom dela, ki izhaja iz rezultatov razvojno-analitičnih nalog ter letnih poročil.

Programne za strokovno usposabljanje pripravlja nacionalna knjižnica v okviru rednih programov izobraževanja (seminarji, delavnice, delovni sestanki s predstavitvijo primerov dobre prakse) ali po potrebi, glede na dogovorjene razvojne naloge območnih knjižnic.

7 SVETOVALEC ZA IZVAJANJE POSEBNIH NALOG OBMOČNE KNJIŽNICE

Svetovalci za izvajanje posebnih nalog območne knjižnice je strokovno visoko usposobljen knjižnični delavec, katerega naloga je nudenje strokovne pomoči knjižnicam na svojem območju. Strokovno delovanje usklajuje s smernicami in navodili nacionalne knjižnice. Strokovna pomoč obsega tudi svetovalno delo, ki temelji na uveljavljenih in dogovorjenih strokovnih izhodiščih. Prepoznavati in uresničevati zna različne razvojne in informacijske potrebe knjižnic širšega območja OOK. Razvija ustrezne partnerske odnose med knjižnicami širšega območja in nacionalno knjižnico ter z zunanjimi partnerji na svojem območju in na ravni države. Opravlja razvojno-analitične naloge in se tudi stalno strokovno izpopolnjuje.

Na osnovi opravljenih analiz okolja in dogovorov s knjižnicami na območju pripravi letni program nudenja strokovne pomoči posameznim knjižnicam.

7.1 Pogoji za zasedbo delovnega mesta svetovalca

Za opravljanje strokovnega dela svetovalca mora kandidat/ka izpolnjevati vse zahtevane zakonsko predpisane in druge pogoje za zasedbo strokovnega mesta v območni knjižnici (VII+), zahtevana dodatna znanja in sposobnosti ter imeti vsaj deset let delovnih izkušenj v splošni knjižnici. Svetovalec se je dolžan redno formalno in neformalno izpopolnjevati, knjižnica pa mu je dolžna to omogočiti.

7.2 Kompetence⁶ svetovalca

Svetovalec je ustrezno usposobljen strokovni delavec, ki:

- sodeluje s koordinatorjem za posebne naloge območnih knjižnic v nacionalni knjižnici in s svetovalci za knjižnično dejavnost na pristojnem ministrstvu;
- sodeluje pri dolgoročni strategiji razvoja območja OOK, ki je usklajena z razvojnimi dokumenti na ravni države oz. lokalnih skupnosti;
- koordinira, pripravi, in spremlja izvajanje programa dela območne knjižnice ter poroča o njegovi izvedbi;
- obdeluje in analizira statistične podatke o osrednjih knjižnicah in knjižnični dejavnosti na svojem območju;
- opravlja razvojno-analitične naloge;
- izdeluje najzahtevnejša strokovna poročila, mnenja, ocene, analize itd.;
- samostojno oblikuje systemske rešitve;
- vsebinsko opredeli in izbere projekte ter sodeluje pri izvedbi;
- pripravlja razpisno dokumentacijo za projekte;
- spremlja dobre (odlične) prakse, ugotavlja učinkovitost ter skrbi za njihovo širitev v območni mreži in izven;
- sodeluje z drugimi ustanovami na lokalni ravni, na ravni države in izven;
- organizira in izvaja izobraževanja;
- svetuje pri delu s ciljnim skupinami uporabnikov;
- svetuje pri računalniškem in komunikacijskem opremljanju;
- spodbuja inovativnost in inovativno okolje;
- opravlja druge naloge po navodilih poslovnega organa.

⁶ Kompetenca je najpogosteje opredeljena kot sestavljena zmožnost posameznika, ki sestoji iz treh dimenzij: znanja, spretnosti in drže (odnosa) (op. a.).

8 METODE IN OBLIKE SVETOVALNEGA DELA

V letnem programu strokovne pomoči območna knjižnica, upoštevajoč vse posebnosti svojega območja, opredeli metode in oblike svetovalnega dela, ki so lahko individualne ali skupinske. Pri koordinaciji območna knjižnica upošteva tudi skupne projekte knjižnic na območju OOK.

Za lažje in kakovostnejše izvajanje strokovne pomoči območna knjižnica program svetovalnega dela uskladi s potrebami knjižnic v svoji območni mreži.

Dolgotrajne učinke v razvoju knjižnične dejavnosti na območju OOK lahko zagotavljale načrtno izvajanje svetovalnega dela, pri čemer območna knjižnica ne zanemari reševanja tekoče problematike posameznih knjižnic na svojem območju.

Svetovalno delo obsega strokovno svetovanje in ekspertne storitve v obliki strokovnih mnenj.

8.1 Individualne oblike svetovalnega dela

Svetovallec lahko izvaja svetovalno delo v obliki individualnih svetovanj (telefonsko, elektronsko ali osebno). Za izvajanje svetovalnega dela je pomembno, da svetovallec obvlada večino komunikacije in pravila partnerskega odnosa, da zmore definirati posamezni problem in ga s potrebnim znanjem ter spretnostmi tudi razrešiti.

Med oblike individualnega svetovanja sodi tudi mentorstvo začetnikom iz osrednjih knjižnic območja OOK in študentom bibliotekarstva (9. člen Pravilnika) v obsegu seznanitve z območnimi nalogami in storitvami območne knjižnice. Izvajanje mentorstva v okviru območnih nalog območna knjižnica opredeli v letnem programu dela.

Svetovallec izvede tudi obiske osrednjih knjižnic na območju OOK z namenom, da se seznanijo tako z izvajanjem knjižnične dejavnosti kot tudi s problematiko posamezne osrednje knjižnice.

8.2 Skupinske oblike in metode svetovalnega dela

Pri svojem delu lahko območna knjižnica uporabi tudi različne skupinske oblike in metode svetovalnega dela, kot so npr.:

- delovne skupine;
- frontalno usposabljanje;
- organiziranje delavnic (timsko kreativno reševanje problemov oziroma t. i. brainstorming, delo v parih, igre vlog ...);
- organiziranje tematskih območnih posvetov.

Zelo pomembna je vloga svetovalnega dela v procesu izvajanja razvojno-analitičnih nalog. V ta namen je potrebno strokovnim delavcem v osrednjih knjižnicah z različnimi metodami in

oblikami posredovati znanja in veščine, ki jih potrebujejo za kakovostno izdelavo SWOT⁷ analiz (analiz prednosti in slabosti) in za določitev SMART⁸ ciljev (meril za doseganje ciljev) ter za presojo o morebitnem sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki.

8.2.1 Delovne skupine

Območna knjižnica organizira delovne skupine za potrebe reševanja specifične problematike in oblikovanja skupnih strokovnih izhodišč za posamezna področja dela v knjižničarski stroki (nabava, obdelava, domoznanstvo, prireditve, statistike, izposoja, inventura ...).

Srečanja članov strokovne skupine potekajo občasno oziroma po potrebi. Svetovalec na podlagi evidentirane problematike organizira ustrezno delovno skupino oziroma po potrebi z namenom predstavitve primerov dobrih praks organizira strokovna srečanja območnih (in/ali osrednjih) knjižnic.

Narava dela v strokovnih delovnih skupinah med drugim zahteva tudi razvijanje partnerskega odnosa z okoljem, pri čemer so zelo pomembne veščine, spretnosti in pristopi za gradnjo odnosov z drugimi ustanovami. Delo v strokovnih delovnih skupinah je mogoče oblikovati na področju vseh štirih posebnih nalog, tako tudi na področju strokovne pomoči, kot eni izmed štirih posebnih nalog, ki sega na vsa področja knjižnične dejavnosti.

8.2.2 Frontalno usposabljanje

Frontalno usposabljanje je primerno za predstavitve različnih novosti na področju knjižnične dejavnosti oziroma na področju informacijsko-komunikacijske tehnologije. Svetovalci ali zunanji izvajalci na ta način posredujejo osnovna teoretična znanja, poleg tega udeležence usmerijo tudi k uporabi dostopne strokovne literature.

Cilj tovrstnega usposabljanja je, da udeleženci spoznajo pomembnost uporabe pridobljenih znanj in veščin za njihovo uspešno delo v svojem delovnem okolju, kar pa lahko učinkuje kot zelo pomembno motivacijsko sredstvo.

8.2.3 Usposabljanje na strokovnih delavnicah

Na strokovnih delavnicah se prepletajo različne oblike dela: predavanja, delo v manjših skupinah, delo v parih, diskusije ..., kar omogoča nenehno primerjavo lastnega ravnanja z ravnanjem drugih udeležencev in želenim ravnanjem. "Delavniška" oblika ponuja vsebine za vse etape procesa učenja odraslih (Kolb, 2005):

⁷SWOT analiza je marketinško orodje, v katerem analiziramo prednosti (**S**trengths), šibkosti (**W**eaknesses), priložnosti (**O**pportunities) in tveganja (**T**hreats) nekega projekta; preko te analize mapiramo odločitve za/proti projekt/u. (Bešter, 2011)

⁸SMART: **S** (Specific) specifični: cilj biti mora dovolj specifično zapisan, tako da nam je, ko cilj dosežemo, jasno da smo tam (ali pa ne). **M** (Measurable) merljivi: Cilj mora biti merljiv. Če se le da, merljivost izrazimo v številkah. **A** (Attainable) dosegljivi: cilj mora biti dosegljiv, obenem pa dovolj izzivalen (potrebno se je truditi, da ga dosežemo). **R** (Relevant) relevantni: cilj mora biti relevanten, mora se nanašati na politiko kakovosti, mora prinašati koristi v okviru strateških ciljev kakovosti. **T** (Time bounded): časovno zamejeni: cilj mora biti jasno časovno zamejen. (pov. po Čerin, 2010)

- konkretno izkušnjo,
- možnost premisleka,
- generalizacije in
- načrtovanja svojega strokovnega ravnanja v prihodnje.

8.2.4 Organizacija območnih posvetov

Območna knjižnica organizira tematske območne posvete, na katerih posamezne območne knjižnice izmenjajo strokovne poglede in predstavijo strokovna priporočila za delo v knjižnični dejavnosti.

9 ETIČNE SMERNICE V SVETOVANJU

Najpomembnejši merili, ki jima mora svetovalec slediti pri svojem delu, sta avtonomija in strokovnost. Svetovanje mora biti nevtrarno in nepristransko. Svetovalni odnos temelji na medsebojnem spoštovanju in izhaja iz integritete ter samostojnosti vseh udeležencev. Posredovanje informacij mora biti tekoče in verodostojno.

Svetovalec pri zagotavljanju strokovnosti in avtonomnosti upošteva *Etični kodeks slovenskih knjižničarjev*.

10 SPREMLJANJE SVETOVALNEGA DELA

Obseg svetovalnega dela merimo na naslednjih področjih:

1. Svetovalno delo za osrednje knjižnice

- število svetovanj po posameznih temah,
- število ur svetovalnega dela.

2. Strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju OOK

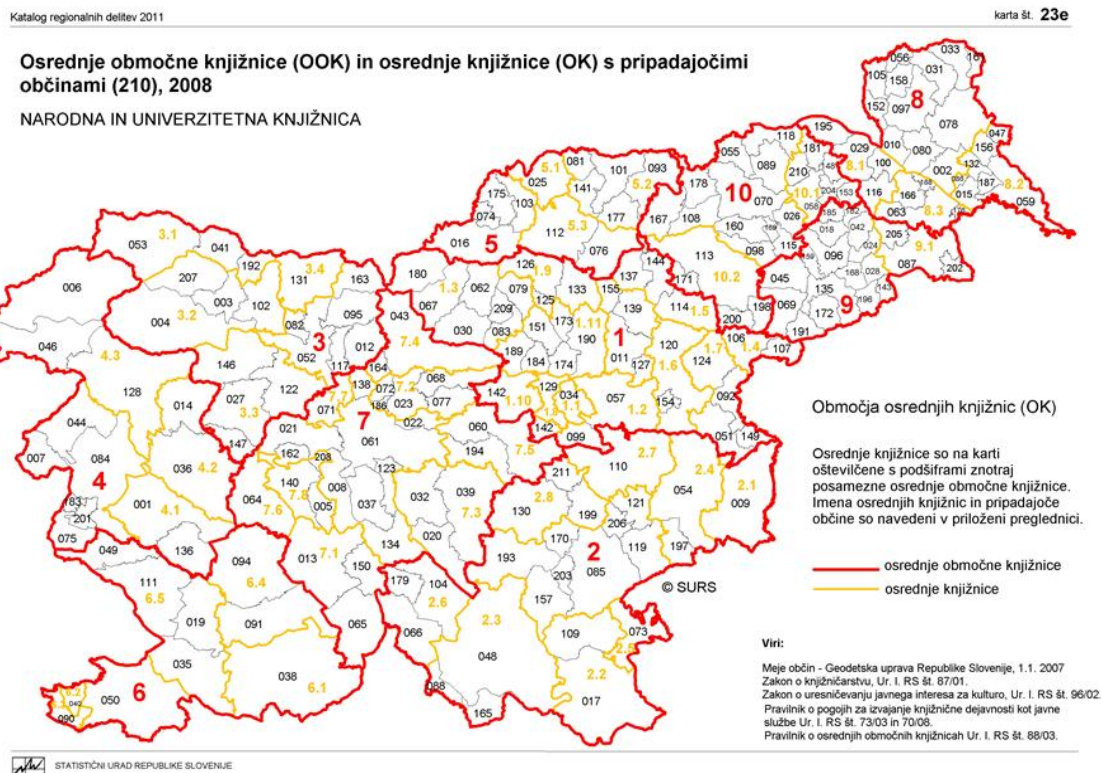
- število izvedenih oblik strokovnega usposabljanja zaposlenih iz knjižnic na območju OOK (število delavnic, predavanj ...);
- število udeležencev strokovnega usposabljanja zaposlenih iz knjižnic na območju OOK;
- število ur strokovnega usposabljanja zaposlenih iz knjižnic na območju OOK.

Uspeh svetovalnega dela se izkazuje z izboljšanjem knjižničnih storitev na območju OOK, funkcionalno ureditvijo knjižnične mreže na območju OOK, izboljšanjem (rastjo) sodelovanja z osrednjimi knjižnicami na območju OOK, z NUK-om, med OOK-ji.

11 PRILOGE

11.1 Priloga 1: Območja OOK z osrednjimi knjižnicami in pripadajočimi občinami

Slika 1:Knjižnična območja desetih OOK z osrednjimi knjižnicami in pripadajočimi občinami (SURS, 2011)

11.2 Priloga 2: Območja OOK, območne knjižnice s sedežem in številom osrednjih knjižnic v območni mreži

Tabela 3: Območja OOK, območne knjižnice s sedežem in številom osrednjih knjižnic v območni mreži - stanje avgust 2011

	Območje OOK	Območna knjižnica	Sedež OOK	Število osrednjih knjižnic v območni mreži
1	CELJSKO	Osrednja knjižnica Celje	CELJE	11
2	DOLENJSKO	Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto	NOVO MESTO	8
3	GORENJSKO	Mestna knjižnica Kranj ⁹	KRANJ	4
4	GORIŠKO	Goriška knjižnica Franceta Bevka Nova Gorica	NOVA GORICA	3
5	KOROŠKO	Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika	RAVNE NA KOROŠKEM	3
6	OBALNO-KRAŠKO	Osrednja knjižnica Srečka Viharja, Koper	KOPER	5

⁹Preimenovanje območne knjižnice: Osrednje knjižnice Kranj v Mestno knjižnico Kranj 29. 6. 2011. UL53/2011.

	Območje OOK	Območna knjižnica	Sedež OOK	Število osrednjih knjižnic v območni mreži
7	OSREDNJSLOVENSKO	Mestna knjižnica Ljubljana	LJUBLJANA	8
8	POMURSKO	Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota	MURSKA SOBOTA	3
9	SPODNJEPODRAVSKO	Knjižnica Ivana Potrča Ptuj	PTUJ	1
10	ŠTAJERSKO	Mariborska knjižnica	MARIBOR	2
	Skupaj	10		48

11.3 Priloga 3: Mreža splošnih knjižnic v Sloveniji

Tabela 4: Območja OOK, območne knjižnice in občine s številom prebivalcev (potencialnih uporabnikov) na dan 1. 1. 2011

	Knjižnica/OBMOČJE OOK	Občina	Št. preb.	Št. p. širše
1.	CELJSKO OBMOČJE		303.948	240.456
	1 OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE		63.492	
		Celje	48.592	
		Dobrna	2.192	
		Štore	4.270	
		Vojnik	8.438	
	1.1 Knjižnica Antona Sovreta Hrastnik		9.984	
		Hrastnik	9.984	
	1.2 Knjižnica Laško		17.995	
		Laško	13.550	
		Radeče	4.445	
	1.3 Osrednja knjižnica Mozirje		16.386	
		Gornji Grad	2.665	
		Ljubno	2.675	
		Luče	1.543	
		Mozirje	4.095	
		Nazarje	2.601	
		Rečica ob Savinji	2.290	
		Solčava	517	
	1.4 Knjižnica Rogaška Slatina		14.147	
		Rogaška Slatina	11.004	
		Rogatec	3.143	
	1.5 Splošna knjižnica Slovenske Konjice		23.150	
		Slovenske Konjice	14.414	
		Vitanje	2.289	
		Zreče	6.447	
	1.6 Knjižnica Šentjur		19.876	
		Dobje	977	

	Knjižnica/OBMOČJE OOK	Občina	Št. preb.	Št. p. širše
		Šentjur	18.899	
	1.7 Knjižnica Šmarje pri Jelšah		18.157	
		Bistrica ob Sotli	1.436	
		Kozje	3.242	
		Podčetrtek	3.325	
		Šmarje pri Jelšah	10.154	
	1.8 Knjižnica Toneta Seliškarja Trbovlje		17.194	
		Trbovlje	17.194	
	1.9 Knjižnica Velenje		44.689	
		Šmartno ob Paki	3.161	
		Šoštanj	8.692	
		Velenje	32.836	
	1.10 Knjižnica Mileta Klopčiča Zagorje ob Savi		17.044	
		Zagorje ob Savi	17.044	
	1.11 Medobčinska splošna knjižnica Žalec		41.834	
		Braslovče	5.291	
		Polzela	5.966	
		Prebold	4.916	
		Tabor	1.590	
		Vransko	2.588	
		Žalec	21.483	
2.	DOLENJSKO OBMOČJE		212.650	148.582
	2 KNJIŽNICA MIRANA JARCA NOVO MESTO		64.068	
		Dolenjske Toplice	3.423	
		Mirna Peč	2.807	
		Novo mesto	36.296	
		Straža	3.847	
		Šentjernej	6.779	
		Škocjan	3.212	
		Šmarješke Toplice	3.168	
		Žužemberk	4.536	
	2.1 Knjižnica Brežice		24.301	
		Brežice	24.301	
	2.2 Knjižnica Črnomelj		18.579	
		Črnomelj	14.717	
		Semič	3.862	
	2.3 Knjižnica Kočevje		17.576	
		Kočevje	16.511	
		Kostel	663	
		Osilnica	402	
	2.4 Valvazorjeva knjižnica Krško		28.271	
		Kostanjevica na Krki	2.404	
		Krško	25.867	
	2.5 Ljudska knjižnica Metlika		8.416	

	Knjižnica/OBMOČJE OOK	Občina	Št. preb.	Št. p. širše
		Metlika	8.416	
	2.6 Knjižnica Miklova hiša Ribnica		13.469	
		Loški Potok	1.982	
		Ribnica	9.333	
		Sodražica	2.154	
	2.7 Knjižnica Sevnica		17.595	
		Sevnica	17.595	
	2.8 Knjižnica Pavla Golie Trebnje		20.375	
		Mirna ¹⁰	2.625	
		Mokronog - Trebelno	2.932	
		Šentrupert	2.823	
		Trebnje	11.995	
3.	GORENJSKO OBMOČJE		203.427	123.353
	3 MESTNA KNJIŽNICA KRANJ		80.074	
		Cerklje na Gorenjskem	7.105	
		Jezerško	664	
		Kranj	55.029	
		Naklo	5.255	
		Preddvor	3.532	
		Šenčur	8.489	
	3.1 Občinska knjižnica Jesenice		31.302	
		Jesenice	21.645	
		Kranjska Gora	5.302	
		Žirovnica	4.355	
	3.2 Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica		35.172	
		Bled	8.122	
		Bohinj	5.257	
		Gorje	2.935	
		Radovljica	18.858	
	3.3 Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka		41.672	
		Gorenja vas - Poljane	7.287	
		Škofja Loka	22.713	
		Železniki	6.770	
		Žiri	4.902	
	3.4 Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič		15.207	
		Tržič	15.207	
4.	GORIŠKO OBMOČJE		119.146	60.063
	4 GORIŠKA KNJIŽNICA FRANCETA BEVKA NOVA GORICA		59.083	
		Brda	5.751	
		Kanal	5.748	
		Miren - Kostanjevica	4.817	
		Nova Gorica	32.112	

¹⁰Upoštevana nova občina Mirna, ki se je odcepila od Občine Trebnje na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (ZUODNO-G). *Uradni list RS* [online] št. 9/2011.

	Knjižnica/OBMOČJE OOK	Občina	Št. preb.	Št. p. širše
		Šempeter - Vrtojba	6.351	
		Renče - Vogrsko	4.304	
	4.1 Lavričeva knjižnica Ajdovščina		24.328	
		Ajdovščina	18.939	
		Vipava	5.389	
	4.2 Mestna knjižnica in čitalnica Idrija		16.648	
		Cerkno	4.777	
		Idrija	11.871	
	4.3 Knjižnica Cirila Kosmača Tolmin		19.087	
		Bovec	3.256	
		Kobarid	4.197	
		Tolmin	11.634	
5.	KOROŠKO OBMOČJE		72.494	46.819
	5 KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA DR. FRANCA SUŠNIKA RAVNE NA KOROŠKEM		25.675	
		Črna na Koroškem	3.545	
		Mežica	3.665	
		Ravne na Koroškem	11.621	
		Prevalje	6.844	
	5.1 Knjižnica Dravograd		9.038	
		Dravograd	9.038	
	5.2 Knjižnica Radlje ob Dravi		16.277	
		Muta	3.508	
		Podvelka	2.552	
		Radlje ob Dravi	6.265	
		Ribnica na Pohorju	1.232	
		Vuzenica	2.720	
	5.3 Knjižnica Ksaverja Meška Slovenj Gradec		21.504	
		Mislinja	4.693	
		Slovenj Gradec	16.811	
6.	OBALNO-KRAŠKO OBMOČJE		146.346	93.646
	6 OSREDNJA KNJIŽNICA SREČKA VILHARJA KOPER /Biblioteca centrale Srečko Vilhar Capodistria		52.700	
		Koper/Capodistria	52.700	
	6.1 Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica		13.911	
		Ilirska Bistrica	13.911	
	6.2 Mestna knjižnica Izola - Biblioteca civica di Isola		15.848	
		Izola/Isola	15.848	
	6.3 Mestna knjižnica Piran - Biblioteca civica Pirano		17.717	
		Piran/Pirano	17.717	
	6.4 Knjižnica Bena Zupančiča Postojna		21.675	
		Pivka	5.966	
		Postojna	15.709	
	6.5 Kosovelova knjižnica Sežana		24.495	
		Divača	3.873	

	Knjižnica/OBMOČJE OOK	Občina	Št. preb.	Št. p. širše
		Hrpelje - Kozina	4.194	
		Komen	3.534	
		Sežana	12.894	
7.	OSREDNJESLOVENSKO OBMOČJE		549.914	218.309
	7MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA		331.605	
		Brezovica	11.129	
		Dobrova - Polhov Gradec	7.325	
		Dol pri Ljubljani	5.458	
		Horjul	2.872	
		Ig	6.781	
		Ljubljana	280.140	
		Škofljica	9.130	
		Velike Lašče	4.155	
		Vodice	4.615	
	7.1 Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica		16.701	
		Bloke	1.576	
		Cerknica	11.226	
		Loška dolina	3.899	
	7.2 Knjižnica Domžale		55.609	
		Domžale	33.936	
		Lukovica	5.422	
		Mengeš	7.374	
		Moravče	5.033	
		Trzin	3.844	
	7.3 Mestna knjižnica Grosuplje		38.528	
		Dobropolje	3.884	
		Grosuplje	19.204	
		Ivančna Gorica	15.440	
	7.4 Matična knjižnica Kamnik		34.530	
		Kamnik	29.073	
		Komenda	5.457	
	7.5 Knjižnica Litija		20.309	
		Litija	14.863	
		Šmartno pri Litiji	5.446	
	7.6 Knjižnica Logatec		13.234	
		Logatec	13.243	
	7.7 Knjižnica Medvode		15.542	
		Medvode	15.542	
	7.8 Cankarjeva knjižnica Vrhnika		23.856	
		Borovnica	3.984	
		Log - Dragomer	3.581	
		Vrhnika	16.291	

8.	POMURSKO OBMOČJE		119.145	62.275
	8POKRAJINSKA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICAMURSKA SOBOTA		56.870	
		Beltinci	8.333	
		Cankova	1.889	
		Gornji Petrovci	2.170	
		Grad	2.257	
		Hodoš/Hodos	316	
		Kuzma	1.562	
		Moravske Toplice	5.983	
		Murska Sobota	19.346	
		Puconci	6.095	
		Rogašovci	3.217	
		Šalovci	1.568	
		Tišina	4.134	
	8.1 Občinska matična knjižnica Gornja Radgona		20.421	
		Apače	3.637	
		Gornja Radgona	8.586	
		Radenci	5.304	
		Sveti Jurij	2.894	
	8.2 Knjižnica Lendava - Könyvtár Lendva		23.680	
		Črenšovci	4.137	
		Dobrovnik/Dobronak	1.335	
		Kobilje	618	
		Lendava/Lendva	11.026	
		Odranci	1.693	
		Turnišče	3.380	
		Velika Polana	1.491	
	8.3 Splošna knjižnica Ljutomer		18.174	
		Križevci	3.729	
		Ljutomer	11.805	
		Razkrižje	1.353	
		Veržej	1.287	
9.	SPODNJEPODRAVSKO OBMOČJE		86.228	16.859
	9 KNJIŽNICA IVANA POTRČA PTUJ		69.369	
		Cirkulane	2.299	
		Destrnik	2.647	
		Dornava	2.932	
		Gorišnica	4.036	
		Hajdina	3.748	
		Juršinci	2.354	
		Kidričevo	6.645	
		Majšperk	4.063	
		Markovci	3.985	

		Podlehnik	1.897	
		Ptuj	23.629	
		Sveti Andraž v Slov. goricah	1.221	
		Videm	5.618	
		Trnovska vas	1.347	
		Zavrč	1.622	
		Žetale	1.326	
	9.1 Knjižnica Franca Ksavra Meška Ormož		16.859	
		Ormož	12.639	
		Središče ob Dravi	2.130	
		Sveti Tomaž	2.090	
10.	ŠTAJERSKO OBMOČJE		236.891	54.626
	10 MARIBORSKA KNJIŽNICA		182.265	
		Duplek	6.683	
		Hoče - Slivnica	10.861	
		Kungota	4.786	
		Lovrenc na Pohorju	3.113	
		Maribor	111.730	
		Miklavž na Drav. polju	6.268	
		Pesnica	7.566	
		Rače - Fram	6.820	
		Ruše	7.330	
		Selnica ob Dravi	4.531	
		Starše	4.163	
		Šentilj	8.414	
	10.1 Knjižnica Lenart		19.104	
		Benedikt	2.395	
		Cerkvenjak	2.035	
		Lenart	8.147	
		Sveta Ana	2.338	
		Sveta Trojica v Slov. goricah	2.110	
		Sveti Jurij v Slov. goricah	2.079	
	10.2 Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica		35.522	
		Makole	2.071	
		Oplotnica	3.965	
		Poljčane	4.567	
		Slovenska Bistrica	24.919	
	OOK ožje (prebivalci v medobčinski mreži OOK)		985.201	
	OOK širše (prebivalci izven medobčinske mreže OOK)		1.064.988	
	Slovenija		2.050.189	

12 VIRI

1. *BibSiStonline* (2010). [Citirano 18. 8. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://bibsist.nuk.uni-lj.si>>.
2. Bon, M., Karun, B., Vodeb G. (2010). *Izvajanje dejavnosti posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic*. [Elektronski vir]: poročilo za obdobje 2007-2009. Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica. Dostopno na spletnem naslovu: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/pages/files/Porocilo_OOK_2007-2009_objavljena.doc>.
3. Čerin, Aleš. (2010). *ISO 9001: 2008 Kako naj se osebje zaveda politike kakovosti in ciljev kakovosti?* [online]. [Citirano 14. 6. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.chemilab.si/slo/tag/smart>>.
4. *Etične smernice v svetovanju*. (2011). [Citirano 6. 6. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.npk.si/?subpageid=60>>.
5. *Etični kodeks slovenskih knjižničarjev*. (1995). [Citirano 8. 6. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.zbds-zveza.si/eticni_kodeks.asp>.
6. Karun, B. in Kodrič-Dačić, E. (2007). *Izvajanje koordinacije in posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic v obdobju 2003-2006*. Ljubljana: NUK, Center za razvoj knjižnic. [Citirano 11. 10. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/studije/območne_knjižnice_2003-2006.pdf>.
7. Kolb, K. in Miltner, F. (2005). *Otroci se zlahka učijo : skozi igro do učenja, spodbujanje spomina, koncentracije in razuma, test: kateri učni tip je vaš otrok*. Ljubljana: Mladinska knjiga. (Zbirka za starše in vzgojitelje).
8. *Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva*. (2003). Ljubljana: NUK. [Citirano 11. 10. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.nuk.uni-lj.si/dokumenti/pdf/navodilo_izlocanje_gradiva.pdf>.
9. *Normativi in standardi za splošnoizobraževalne knjižnice*. (1985). Ljubljana: Ministrstvo za kulturo.
10. Novljan, S. (2008). *Strokovna pomoč knjižnicam območja: gradivo za delavnico*. Ljubljana: NUK.
11. Novljan, S., Kodrič-Dačić, E. in Karun, B. (2006). *Slovenske splošne knjižnice danes: stanje, problemi, razvojni trendi: gradivo za razpravo v Nacionalnem svetu za knjižnično dejavnost*. Ljubljana: NUK, Center za razvoj knjižnic. [Citirano 1. dec. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/common/files/studije/SPL_stanje_2006.pdf>.

12. Novljan, S. (1991). Splošnoizobraževalne knjižnice v mreži z matično službo ali brez nje? *Knjižnica*, 43(1), 5-22. [Citirano 4. 9. 2010; 12:25]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://revija-knjiznica.zbds-zveza.si/lzvodi/K9901/NOVLJAN.pdf>>.
13. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Mestna knjižnica Kranj. (2011). *Uradni list RS* št. 53/2011 z dne 1. 7. 2011. [Citirano 2. avg. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.uradni-list.si/1/content?id=104391>>.
14. *Poslanstvo in vizija območne knjižnice*. (2008). [Citirano 17. 9. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://cezar.nuk.uni-lj.si/območne_knjiznice/pages/page.php?id=7&psid=9>.
15. Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah. (2003). *Uradni list RS* št. 88/2003 z dne 11. 9. 2003. [Citirano 1. dec. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200388&stevilka=4079> (cit. Pravilnik).
16. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. (2003). *Uradni list RS* št. 73/2003 z dne 29. 7. 2003. [Citirano 4. 9. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200373&stevilka=3540>>.
17. Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. (2008). *Uradni list RS* št. 70/2008 z dne 11. 7. 2008. [Citirano 4. 9. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.uradni-list.si/1/content?id=87600>>.
18. *Program izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice v letu 2010* (besedilo poziva k predložitvi predlogov programov in finančnih načrtov za izvedbo posebnih nalog osrednjih območnih knjižnic v letu 2010), z dne 9. 10. 2009.
19. *Programske smernice. Svetovalna služba v gimnazijah, nižjih in srednjih poklicnih šolah ter strokovnih šolah in v dijaških domovih*. (2008). 1. nat. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/ministrstvo/Publikacije/Programske_smernice_SS.pdf>.
20. Rampih, S. (2010). *Nabavna politika v splošnih knjižnicah*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
21. Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2004–2007 (ReNPK0407). (2004). *Uradni list RS* št. 28/2004 z dne 25. 3. 2004. [Citirano 20. 10. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200428&stevilka=1205>>.
22. Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo 2008–2011 (ReNPK0811). (2008). *Uradni list RS* št. 35/2008 z dne 9. 4. 2008. [Citirano 20. 10. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200835&stevilka=1428>>.
23. IFLA/UNESCO standardi za splošne knjižnice. (2002). Ljubljana: NUK.

24. *Standardi za splošne knjižnice (za obdobje od 1. maja 2005 do 30. aprila 2015).* (2005). [Citirano 10. 8. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: http://www.mk.gov.si/fileadmin/mk.gov.si/pageuploads/Ministrstvo/Drugo/hitri_dostop/standardi_spl_k_sprejeti.pdf.
25. *Statistični urad Republike Slovenije.* 2011. [Citirano 12. 1. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.stat.si/doc/statinf/05-si-007-1001.pdf>.
26. *Strategija območne knjižnice 2008-2011.* 2008. Ljubljana: NUK. [Citirano 4. 10. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: http://cezar.nuk.uni-lj.si/območne_knjižnice/pages/files/Cilji%2008-11%20SMART%20VSI.doc.
27. Zakon o javnih financah (ZJF). (1999). *Uradni list RS* št. 79/1999 z dne 30. 9. 1999. [Citirano 1. 12. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199979&stevilka=3758>.
28. Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1). (2001). *Uradni list RS* št. 87/2001 z dne 8. 11. 2001. [Citirano 1. 12. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200187&stevilka=4446>. (cit. Zakon)
29. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (ZUODNO-G). (2001). *Uradni list RS* št. 9/2011. [Citirano 18. 7. 2011]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=102146>.
30. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK). (2002). *Uradni list RS* št. 96/2002 z dne 14. 11. 2002. [Citirano 1. 12. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200296&stevilka=4807>.
31. *Zavod Republike Slovenije za šolstvo: Vizija, strategija.* (2011). [Citirano 10. 8. 2010]. Dostopno na spletnem naslovu: <http://www.zrss.si/default.asp?link=predmet&tip=41&pID=166&rID=1477>.

